

1. RESTAURATIEPLAN

Algemeen

De zogenaamde aanleg van het complex vormt de verbindende schakel tussen de verschillende faciliteiten en bestaat uit het entreeplein, het middengebied, de waterhuishouding en de groeninrichting.

De bestratingen en verhardingen verkeren over het algemeen in redelijke staat.

Hoewel de ruimtelijke structuur van het natuurgebied in hoofdlijnen ongewijzigd is gebleven en de oorspronkelijke samenhang tussen de verschillende onderdelen is behouden, is de kwaliteit van het gebied als gevolg van te weinig onderhoud achteruitgegaan. Op enkele plekken zijn essentiële structurerende elementen aangetast, zoals de trap na het entreeplein (is vervangen door een hellingbaan en de afscherpende wal nabij het zwembad (is een doorgang in gemaakt).

Bij de beide waterlopen en waterpoelen alsmede de grachten is in ernstige mate achterstallig onderhoud vastgesteld.

Dat geldt ook voor de begroeiing en de bomen, waardoor er onder andere nu veel meer bomen aanwezig zijn dan bij de oorspronkelijke aanleg. Ook de overige begroeiing van wallen, heuvels en verhogingen maakt een verwilderde indruk. Door gebrek aan onderhoud zijn de bomen doorgesloten en is de coulissewerking van onderbegroeiing verloren gegaan.

In het pomphuisje zijn geen voorzieningen voor de waterhuishouding meer aanwezig. De aanwezige waterhuishouding is geconsolideerd.

Restauratieplan

Door het buiten gebruik geraken van het complex en het daarbij behorende park is het noodzakelijk om ingrijpende werkzaamheden uit te voeren. Het uitgangspunt voor het herstel van de parkinrichting is het terugbrengen in de oorspronkelijke staat. De boschages moeten hun oorspronkelijke functie terug krijgen en de parkachtige inrichting rondom theater en tennisbanen moet hersteld worden, evenals de afscherpende groenwal rondom het voormalige zwembad. Paden en verhardingen worden hersteld waarbij er extra aandacht besteedt wordt aan de afwatering, toegankelijkheid en sociale veiligheid.

De werkzaamheden omvatten in hoofdlijn een aantal essentiële ingrepen:

- het herstel van de watertoevoer en uitbaggeren van de waterlopen,
- het herstel van de paden, verhardingen en terras,
- herstel van de groensingels,
- herstel terreinmeubilair.

De overzichtstekeningen van gebreken- en herstelplan zijn te vinden in hoofdstuk 3.

a. Herstel van de watertoevoer en uitbaggeren van de waterlopen

De waterlopen worden hersteld door de oorspronkelijke oeverlijnen terug te brengen. De oorspronkelijke wateraanvoer is verloren gegaan en kan niet hersteld worden in verband met ongewenste vernatting van het gebied. Een nieuwe watertoevoer is noodzakelijk om de waterkwaliteit en waterhuishouding in het monument te reguleren. Hiervoor wordt een nieuw leidingstelsel vanuit de Zuid-Willemsvaart aangebracht. De voeding van de waterlopen is bij aanleg ontworpen in de vorm van een grachtenstelsel met poelen in combinatie met leidingen en pompen om het water tot bij het complex te krijgen. Enerzijds door ruimtelijke ontwikkelingen is het oorspronkelijke stelsel niet meer te herstellen. Anderzijds is het niet meer wenselijk om de voeding

door middel van het grachtensysteem te herstellen omdat dit tot in het verleden tot wateroverlast op de aanliggende akkerlanden heeft geleidt. De voeding wordt gerealistiseerd door een directe verbinding aan te leggen tussen de Zuid-Willemsvaart en de waterlopen van het Lichtenbergcomplex. Verder worden de waterlopen uitgediept en worden voorzieningen aangebracht die de doorstroming van de gracht verbeteren. Door het uitdiepen van de gracht en verbeteren van de doorstroming worden de waterkwaliteit en het ecologisch systeem verbeterd. Door het nemen van deze maatregelen is het beheer in de toekomst beperkt tot het periodiek ontgraven van het slib en het maaien van de oeverbegroeiing.

b. Herstel van de paden, verhardingen en terras

Door de werking van de natuur zijn de paden en verhardingen beschadigd geraakt en nauwelijks herkenbaar terug te vinden. De centrale toegang is in het ontwerp uitgevoerd in een rasterpatroon van betontegels en gebakken straatsteen. Het verouderde afwateringssysteem dient vernieuwd te worden. De entree en de centrale toegang worden met vrijkomende materialen bestraat, waar nodig bijgeleverd. Bij de entree is de trap, gelegen als fysieke scheiding tussen voorplein en het complex, destijds vervangen door een hellingbaan. Mogelijk is de oorspronkelijke trap nog hieronder aanwezig. De trap wordt hersteld of teruggebracht. Door wortelopdruk is het noodzakelijk dat het asfaltpad naar de tribune volledig heraangelegd wordt. Het nieuwe pad wordt zoals bij aanleg van het complex uitgevoerd in asfalt.

De halfverharde slingerpaden tussen het theater, tennisvelden en de kapel worden in oorspronkelijke vorm heraangelegd. De oorspronkelijke padconstructie is nog gedeeltelijk aanwezig. Herstel van deze paden verbetert de toegankelijkheid en vergroot wandelfaciliteiten en heeft bijgevolg een duidelijke sociale meerwaarde in de omgeving.

c. Herstel groensingels

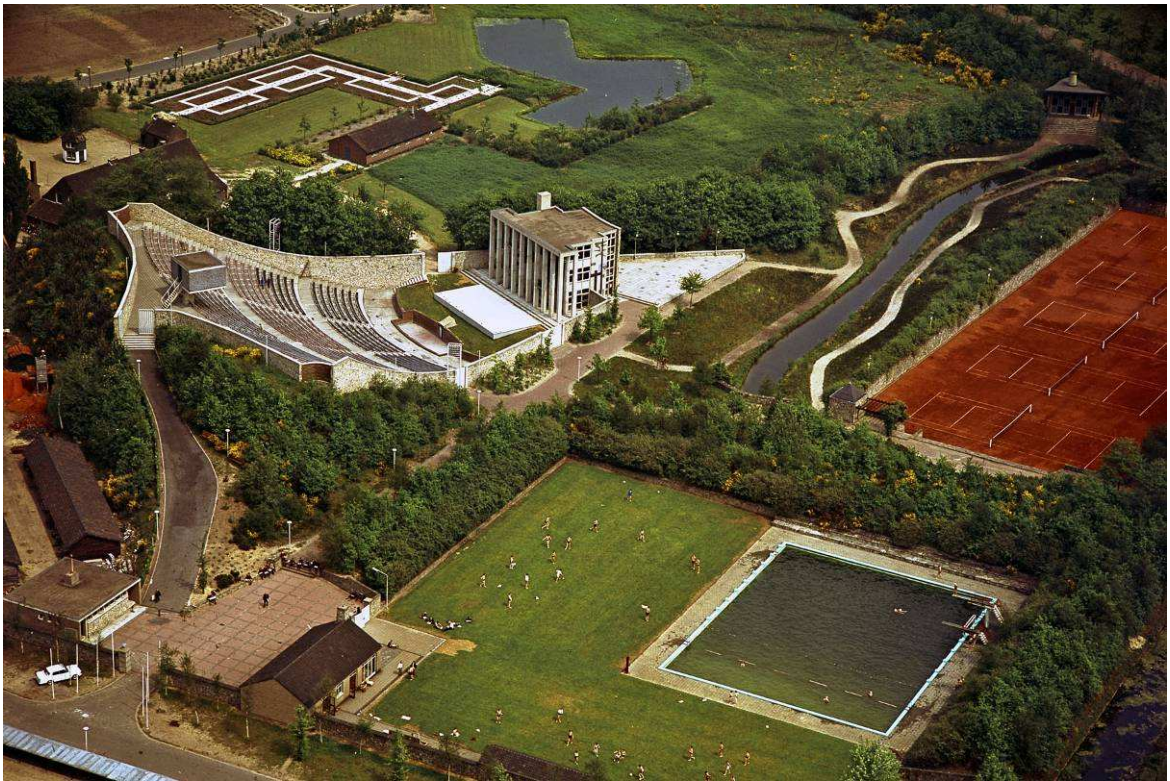
Een van de ontwerpuitgangspunten van het Lichtenbergcomplex zijn "kamers", waarbij de wanden gevormd worden door groensingels. Door de coulissewerking wordt er een visuele afscherming gevormd tussen theater, tenniscomplex, omgeving zwembad en overige parkgebied.

Ernstige aantasting van dit ontwerpprincipe is de doorbreking van de wal tussen tennisbanen en zwembad. Dit grondlichaam wordt hersteld en beplant. Hiermee wordt de aangetaste groenstructuur weer gecompleteerd, evenals de ruimtewerking en afscherming van het meer private zwembadgedeelte.

Bij de aanleg van het complex zijn de bosschages gevormd met gemengd bosplantsoen en deels gevormd door natuurlijke ontwikkeling. De bosschages bestaan in hun huidige vorm uit hoog opgaande bomen met weinig onderbeplanting. Om de functie van groensingel te herstellen dient het evenwicht hersteld te worden tussen boomvormers en de onderbeplanting. Door de groensingels flink uit te dunnen wordt de ontwikkeling van onderbeplanting gestimuleerd. Op deze manier wordt de coulissewerking op een natuurlijke wijze verkregen.

Langs het asfaltpad naar de tribune wordt de aanwezige beukenhaag hersteld. Deze haag is jarenlang niet gesnoeid en als dusdanig niet meer te herkennen.

Met het herstel van de groenvoorziening herstellen we de sfeer en het beeld van het complex. Hiervoor wordt na het uitdunnen en rooien van bomen nieuwe beplanting aangebracht rondom entree en tenniscomplex. Leidraad hierbij zijn de oorspronkelijke tekeningen en luchtfoto van 22 mei 1964, de gloriëtijd van het complex.

Luchtfoto 22 mei 1964 (Aviodrome luchtfotografie Lelystad)

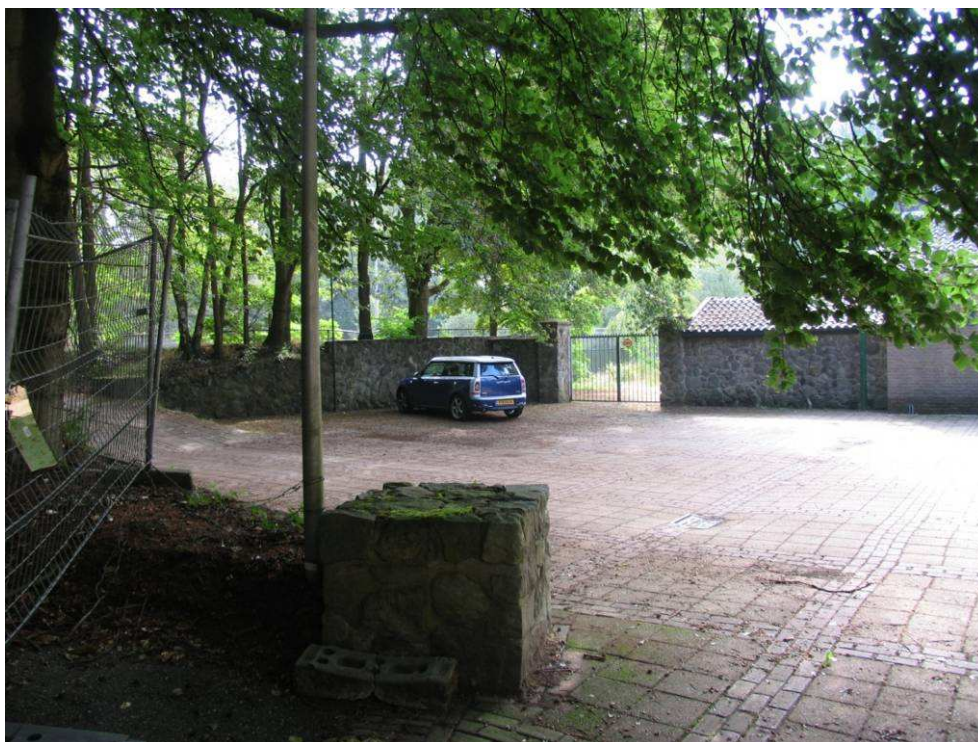
d. Herstel verlichting

Doel van de wederopbouw van het complex is het aantrekken van activiteiten en belangstelling voor het monument. Door grotere belangstelling te creëren dienen de parkfaciliteiten hierop afgestemd te worden. Concreet houdt dit in dat in het kader van sociale veiligheid de openbare verlichting hersteld moet worden. De oude armaturen worden daarbij hersteld, zoals rondom de tennisbanen, of vervangen waar dat door jarenlange verwaarlozing niet anders kan.

2. FOTO'S

Zicht vanaf de straat op entreeplein

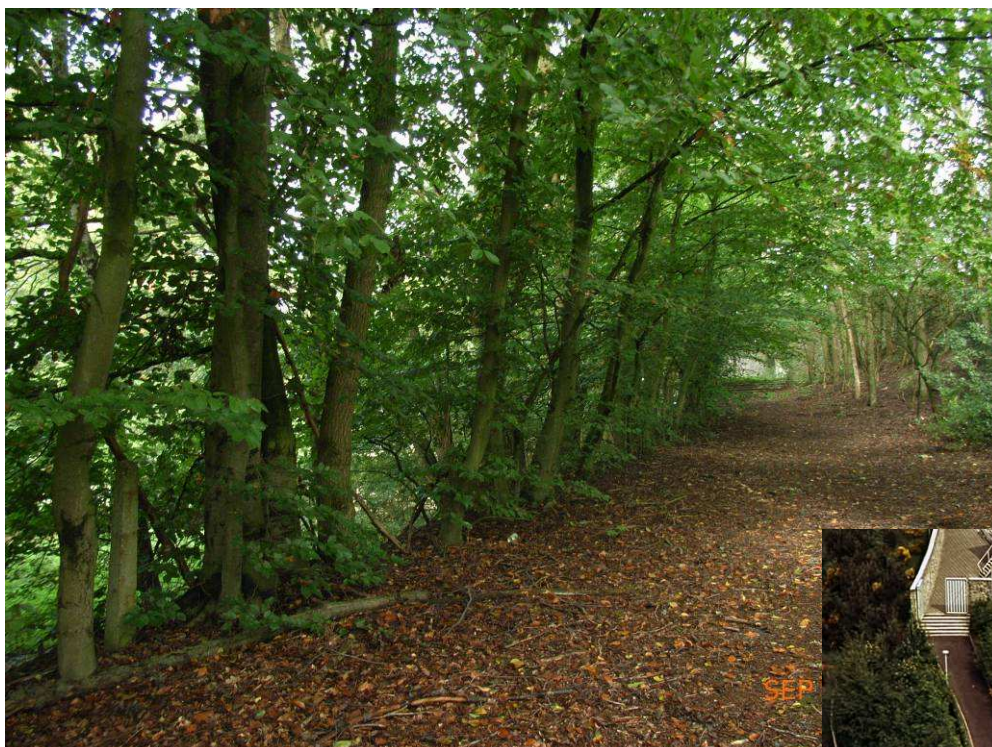
Entreeplein, richting voormalig zwembad

Verzakking en slechte afwatering entreeplein

Pad naar middengebied met later toegevoegde hellingbaan t.p.v. (verwijderde?) trap; keermuurtjes en trap waren essentieel in het plan van architect Pierre Weegels als ruimtestructurerende elementen ('afspraken in de ruimte'), inzet: oorspronkelijke trap

*Opgang naar theater, links de doorgeschoten beukenhaag
Inzet: oorspronkelijke opgang*

Restant van oorspronkelijk lichtarmatuur en bankje langs opgang naar theater

Doorgeschoten begroeiing langs opgang naar theater

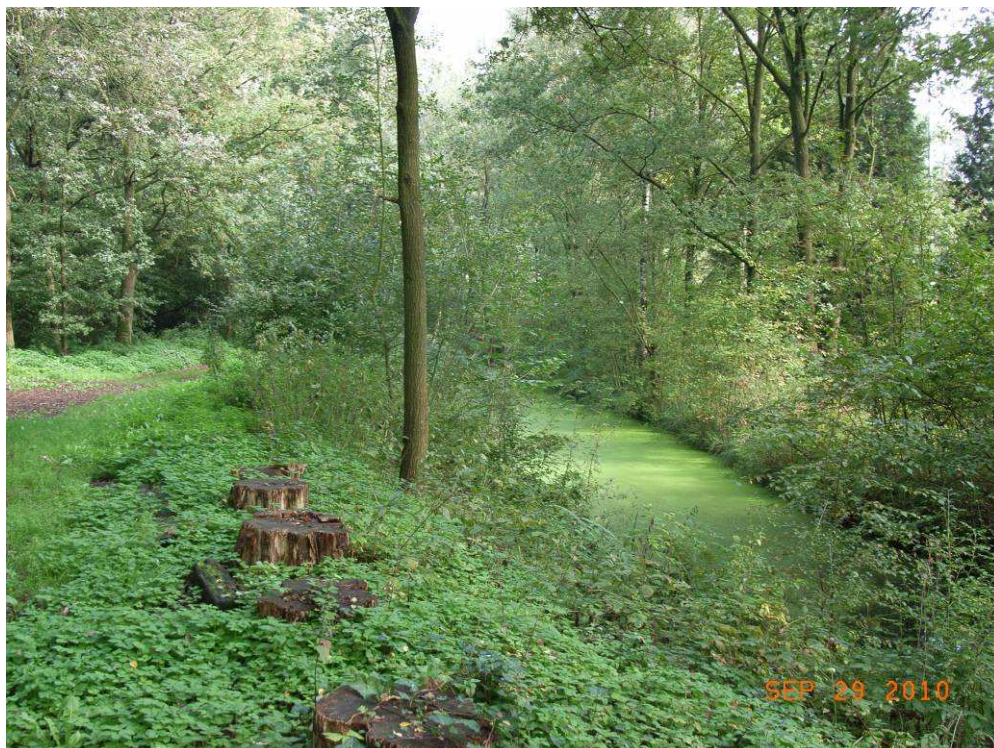
Wal langs zwembad, gezien richting entree, met veel doorgeschoten bomen en ontbrekende afschermende onderbegroeiing

Pad naar middenplein met oorspronkelijke solitaire bomen

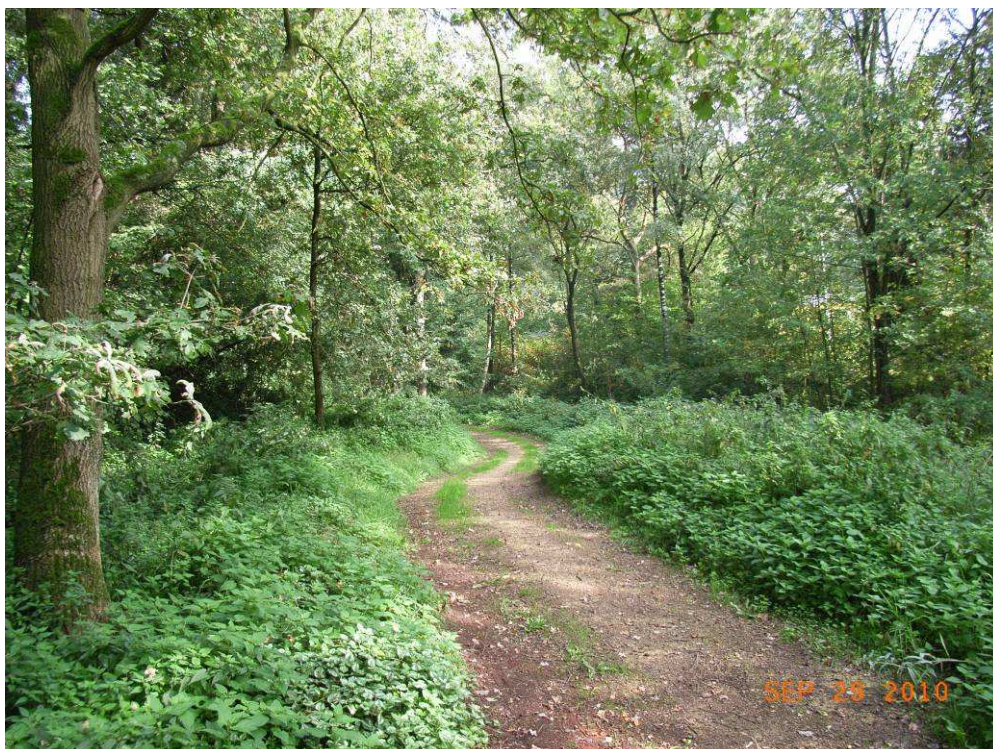
Spontane boomgroei nabij theatermuur berokkent shade

Centrale waterloop en pad naar kapel

Keerwand bij waterloop middengebied

Pad naar kapel met halfverharding en overwoekerde oever van centrale waterloop

Doorgeschoten bomen langs pad naar kapel

Noordelijke waterloop nabij kapel

Verharding nabij kapel

Centrale waterloop nabij kapel, de afrondende poel is niet meer herkenbaar

Begroeiing aan noordzijde tennisbanen

Wal met begroeiing aan zuidzijde tennisbanen

Doorbreking van de afschermdende groenwal tussen tennisbanen en zwembad

Restant originele bestrating middenplein

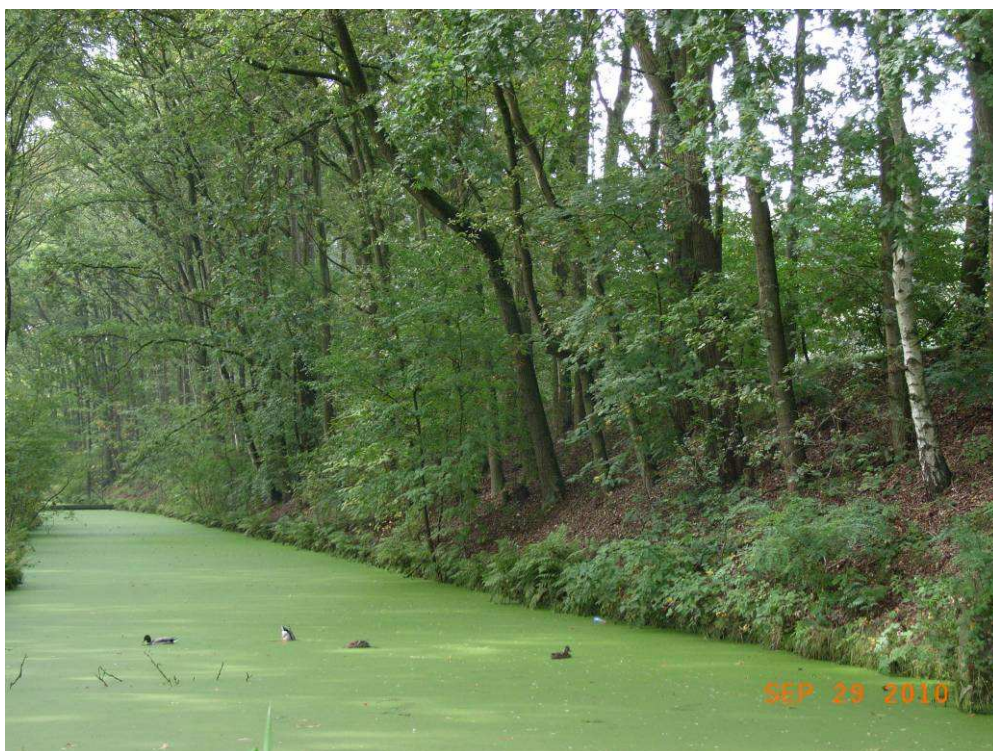
Gracht bij pomphuisje

Gracht met omwalling

Boom bij/in keerwand

Gracht aan oostzijde complex met wal en doorgeschoten begroeiing

3. OVERZICHTSTEKENINGEN GEBREKEN- EN HERSTELPLAN

